

Aan mediawoordvoerders en cultuurwoordvoerders
In de Tweede Kamer der Staten Generaal

Amsterdam, 4 september 2019

Geachte woordvoerders,

Tijdens het Algemeen Overleg op woensdag 11 september a.s. bespreekt u de brief waarin minister Slob zijn visie geeft op de toekomst van de publieke omroep. Cultuurbeleid en mediabeleid kunnen niet los van elkaar worden gezien. De omroepen zijn nog altijd de grootste opdrachtgevers voor de culturele sector en tevens een belangrijk instrument voor duiding en bereik van kunst en cultuur. Het is dan ook belangrijk om oog te hebben voor de samenhang, kansen en de ongewenste effecten van mediabeleid op cultuur. Ter voorbereiding op het debat brengen we daarom graag onderstaande punten onder uw aandacht.

Zorg voor een stevige financiële basis onder de publieke omroep

Kunsten '92 maakt zich zorgen over toekomst van de Nederlandse audiovisuele sector en producties.

In de visiebrief geeft minister Slob aan slechts nog televisiereclame toe te staan na 20.00 uur. De inkomstenderving wordt geschat op € 60 mln. De mediabegroting wordt aangevuld met €40 mln, waarvan € 25 mln gebruikt kan worden voor het reclameluw maken van de publieke omroep. Daarbij geeft de minister aan dat bij het invullen van de bezuinigingen de programmering ontzien moet worden.

Binnen de mediasector zijn de meningen over de effecten van het (deels) reclamevrij maken van de publieke omroep verdeeld. De STER geeft aan dat de terugloop aan reclame-inkomsten groter zal zijn dan de door de minister genoemde € 60 miljoen, hetgeen verdergaande bezuinigingen tot gevolg zal hebben die direct de programmering en dus de AV-sector raken. Kunsten '92 pleit voor meer duidelijkheid over de verwachte effecten van het (deels) reclamevrij maken van de publieke omroep en pleit ervoor dat er tot die tijd geen onomkeerbare besluiten worden genomen die de AV-sector zullen treffen.

Realiseer een gelijk speelveld voor Nederlandse audiovisuele producties

Zoals de Raad voor Cultuur in *'Zicht op zoveel meer'* treffend heeft beschreven, wordt de Nederlandse audiovisuele sector door de opkomst van grote platforms geconfronteerd met een neerwaartse spiraal. Productiebudgetten staan onder druk, hetgeen een negatief effect heeft op de kwaliteit van producties. Dit leidt tot een slechtere concurrentiepositie en verder dalende inkomsten. Daarbij is er steeds minder sprake van een gelijk speelveld voor Nederlandse audiovisuele producties. Inkomsten slaan in toenemende mate aan het einde van de exploitatieketen neer waar grote, overwegend buitenlandse en internationaal opererende spelers domineren. Deze opbrengsten worden lang niet altijd geherinvesteerd in Nederlandse producties.

We moeten deze neerwaartse spiraal zien te doorbreken. Net als in andere landen moeten eindexploitanten worden aangesproken op hun verantwoordelijkheid en moeten zij worden verplicht om mee te betalen aan de totstandkoming en het zichtbaar maken van producties van eigen bodem. Nederland kan hier met de implementatie van de Audiovisual Media Service Directive (AVMSD) invulling aan geven. Kunsten '92 pleit voor de invoering van de volgende maatregelen:

- Leg bij implementatie van de richtlijn vast dat een aanzienlijk aandeel van het Video On Demand aanbod uit nieuw te produceren Nederlandse content moet bestaan.
- Voer een eindheffing in voor exploitanten, waarmee aanbieders financieel gaan bijdragen aan de totstandkoming van nieuwe producties.

In diverse Europese landen worden of zijn dergelijke maatregelen ook van kracht (o.a. Duitsland, België en Denemarken).

Fair Practice Code ook in de mediasector

De arbeidsmarktpositie van veel werkenden in kunst, cultuur en de creatieve industrie staat onder druk. Kunstenaars en creatieven ontvangen vaak geen eerlijke beloning voor geleverde prestaties. Dit is helaas ook het geval binnen de publieke omroep. Ook de beloning van journalisten is punt van zorg.

Om een gezonde arbeidsmarkt te realiseren binnen cultuur en de creatieve sector is de Fair Practice Code ontwikkeld. Deze code nodigt uit om gezamenlijk verantwoordelijkheid te nemen voor een Fair Chain: hierin komt aan kunstenaars en creatieven, maar ook aan mogelijkmakers (in ondersteunende rollen zoals bijvoorbeeld techniek en administratie) van kunst en cultuur, een Fair Share en Fair Pay toe van de waarde van hun vakmanschap, zeggingskracht en uniciteit in de samenleving. Dat wil zeggen dat iedereen onder eerlijke omstandigheden en tegen een redelijke vergoeding werkt. Dat eenieder zich bewust is van zijn plek in de keten, verantwoordelijkheid neemt en solidair is met andere werkenden in het veld.

Minister van Engelshoven heeft de Fair Practice Code omarmd en zij maakt deze code een subsidievoorwaarde binnen de cultuursector. Bovendien geldt dat het opdrachtgeverschap van de publieke omroep de markt ten goede komt. Het invoeren van de Fair Practice Code zou daar nog eens extra aan bij kunnen dragen. Bij dalende financiering zal de markt daar juist schade van ondervinden. Wij pleiten er dan ook voor dat de Fair Practice Code ook binnen de publieke omroep wordt ingevoerd en vragen de minister te onderzoeken hoe dit kan worden vormgegeven, ook in financiële zin.

Verduidelijk de uitgangspunten en kaders voor aanbod met een regionaal karakter

In zijn visiebrief geeft minister Slob aan dat verdere ontwikkeling van relevant, kwalitatief en onderscheidend media-aanbod met een regionaal karakter nodig is. Wij onderschrijven het belang van deze ontwikkeling. Regionale programmering kan de regionale identiteit en cultuur versterken en mag rekenen op groot enthousiasme bij kijkers. Samenwerking tussen landelijke en regionale omroepen is een kans om cultuur in stedelijke regio's zichtbaar te maken op landelijk niveau.

Het voornemen om op het derde net ruimte te geven aan regionale programmering is een mooie ontwikkeling, maar roept ook vragen op. Uit de visiebrief blijkt niet duidelijk wat onder regionale programmering wordt verstaan. De sector is gebaat bij meer helderheid hierover. De ontwikkeling mag ook niet ten koste gaan van de programmering voor jongeren, experiment en talent-ontwikkeling. Het derde net wordt met recht als de 'kraamkamer' van Hilversum gezien. Ook de minister schrijft in zijn brief dat de aandacht die er is op het huidige derde net voor kinderprogrammering en experimenteerprogrammering niet verloren mag gaan en een passende plek krijgt, zowel lineair of non-lineair, binnen ons bestel. Helaas blijkt uit de brief niet hoe dit vormgegeven moet worden.

Onzekerheid over de uitgangspunten en kaders voor NPO Regio, de toekomstige plek van jongerenprogrammering binnen het bestel, de borging van experimenteerruimte en ruimte voor talentontwikkeling kan het proces om tot meer regionale programmering te komen frustreren. Dat zou zonde zijn. Duidelijkheid hierover is geboden.

Vanzelfsprekend zijn wij van harte bereid om bovenstaande punten verder toe te lichten.

Met vriendelijke groet, namens het bestuur van Kunsten '92,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a vertical loop on the left and several horizontal strokes extending to the right.

Jan Zoet, voorzitter